

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Č., zastúpeného A., proti žalovanému S., zastúpenému J., **o zaplatenie 28.387,50 Kč s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 9Cb/86/2009, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 2. októbra 2012 č. k. 21Cob/90/2012-228, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 2. októbra 2012 č. k. 21Cob/90/2012-228 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Trnava rozsudkom z 25. januára 2012 č. k. 9Cb/86/2009-175 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 28.387,50 Kč a trovy konania vo výške zaplateného súdneho poplatku v sume 63 Eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 8.788 Kč všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobca i žalovaný, o ktorých napadnutým rozsudkom rozhodol Krajský súd v Trnave tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že rozsah prieskumu vykonaného v rámci odvolacieho konania je zásadne daný odvolaním (§ 212 ods. 1 O. s. p.), podľa ktorého je odvolací súd viazaný návrhom odvolateľa, ktorý zahrňuje v sebe jednak kvalitatívnu ako i kvantitatívnu stránku a sám odvolateľ si spravidla určuje rozsah v akom má byť napadnuté rozhodnutie odvolacím súdom preskúmané a dôvody, z ktorých má byť preskúmané.

Poukázal tiež na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. i na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 78/2005, podľa ktorého odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, pokiaľ zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia prvostupňového súdu odvolací súd uviedol, že dokazovanie v rozsahu vykonanom prvostupňovým súdom odvolací súd považoval za dostatočné, v ktorom sa prvostupňový súd podrobne zaoberal všetkými účastníkmi tvrdenými skutočnosťami a vznesenými námietkami, tieto správne jednotlivo i v ich vzájomnej súvislosti vyhodnotil a právny záver, ku ktorému dospel keď konštatoval, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, keď využíval ním poskytované služby bez právneho dôvodu a riadne uzatvorenej zmluvy je správny, s ktorým skutkovým zistením, jeho právnym posúdením a odôvodnením sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil.

Odvolací súd preskúmal i správnosť rozhodnutia prvostupňového súdu na základe odvolania žalobcu o náhrade trov konania a rovnako konštatoval, že rozhodnutie je i v tejto časti správne. Poukázal na ustanovenie § 151 ods. 1 O. s. p. a uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že dňa 30. januára 2012 bolo súdu prvého stupňa doručené podanie, ktorým si právny zástupca žalobcu uplatňoval nárok na náhradu trov konania, v ktorom vyčíslil zaplatený súdny poplatok a náhradu hotových výdavkov, ktoré mu súd prvého stupňa ako v konaní úspešnému účastníkovi podľa § 142 ods. 1 O. s. p. priznal. Náhradu za premeškaný čas ako ani odmenu za právne služby však advokát vôbec nevyčíslil, iba označil počet právnych úkonov, ktoré právny zástupca pre žalobcu vykonal s označením termínov jednotlivých pojednávaní, podľa ktorých mal súd prvého stupňa zrejme sám vypočítať

odmenu za vykonané úkony právnej služby a náhradu za premeškaný čas. Takéto podanie ale nemožno považovať za riadne vyčíslenie trov právneho zastúpenia, ktoré zákon jednoznačne pre ich priznanie vyžaduje (§ 151 ods. 1 O. s. p.). Žalobca si takýmto konaním obmedzil právo na náhradu trov konania, pretože súd môže účastníkovi priznať iba tie trovy právneho zastúpenia, ktoré si vyčíslil, ale nie je možné priznať trovy právneho zastúpenia, ktoré vyčíslené neboli, hoci by zo spisu vyplývali. Z uvedeného dôvodu nie je preto správny názor žalobcu uvedený v odvolaní, podľa ktorého súd prvého stupňa, keďže mal k dispozícii všetky potrebné údaje, mal výšku trov právneho zastúpenia vyčísliť. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd odvolania účastníkov konania vyhodnotil ako nedôvodné a rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania súd vzhľadom na ustanovenie § 214 ods. 4, 5 O. s. p. z dôvodu, že trovy neboli vyčíslené nerozhodol s tým, že rozhodne o nich samostatným uznesením.

Krajský súd v Trnave uznesením z 08. októbra 2012 č. k. 21Cob/90/2012-235 žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Prípustnosť dovolania dovolateľ založil na ust. § 237 písm. f/ O. s. p. Poukázal, že odvolací súd v napadnutom rozsudku nevyvetlil prečo sa nezaoberal dôvodmi odvolania dovolateľa proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie o odvolaní a taktiež nezrejmlil na základe akých úvah a po zhodnotení ktorých dôkazov dospel k záverom uvedeným v odôvodnení rozsudku. Odvolací súd sa nezaoberal a ani neodpovedal na námietku uvedenú v odvolaní, že nútiť druhého zmluvného partnera, aby prijal určité plnenie/službu, o ktoré tento nemá záujem a dokonca za tieto nepotrebné a so zabezpečením spojov dovolateľa nesúvisiace služby aj platil, odporuje zásade rovnoprávneho postavenia zmluvných strán – obchodných partnerov. Odvolací súd v rozhodnutí neodpovedal ani na ďalšiu odvolaciu námietku, že pokiaľ žalobca požaduje od dovolateľa poplatok za jeden spoj v medzinárodnej verejnej linkovej osobnej doprave SR vo výške 197 Kč, čo je takmer osemnásobok oproti poplatku za spoj v MHD (26 Kč) a vyše štvornásobok oproti poplatku za spoj vo vnútroštátnej verejnej linkovej osobnej doprave –

prímestská (do 99 km = 45 Kč), žalobca by mal pri medzinárodných spojoch SR oproti službám v prímestských spojoch a pri spojoch v MHD poskytovať aj vyššie štvornásobný a až takmer osemnásobný väčší počet služieb. Ďalej dovolateľ v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa spochybnil názor žalobcu a názor súdu prvého stupňa, ktorý sa s názorom žalobcu stotožnil, že rozdiel vo výške cien u jednotlivých spojov spočíva v rozsahu poskytovaných služieb medzi jednotlivými typmi prepráv. Podľa tohto názoru MHD predpokladá iba krátky pobyt cestujúcich v areáli autobusových staníc bez využitia príslušenstva. Prímestská doprava predpokladá tiež krátky pobyt cestujúceho v areáli autobusových staníc, cestujúci cestuje na dlhšiu vzdialenosť než v MHD, preto čiastočne využíva aj príslušenstvo autobusových staníc. Diaľková medzinárodná doprava zvlášť predpokladá dlhší pobyt cestujúceho v areáli autobusových staníc s využitím celého príslušenstva a služieb, najmä ide o vykurovanú čakáreň, WC, informačnú kanceláriu, predaj miesteniek, úschovu batožiny, kútik pre matky s deťmi, vybavenie cestujúcich a batožiny, ktoré vykonáva vodič vozidla vrátane uloženia batožiny a ich evidenciu v batožinovom priestore vozidla. K uvedeným pripomienkam dovolateľa sa odvolací súd vôbec nevyjadril a ani neuviedol prečo sa k nim nevyjadril. V odvolaní dovolateľ poukázal na výpoveď svedka M. z pojednávania dňa 25. januára 2012, ktorá mala rozhodujúci význam pre rozhodovanie súdu o danej veci, kedy súd podľa dovolateľa pochybil, keď uvedenú výpoveď svedka nevezal pri svojom rozhodovaní o žalobe do úvahy. Pokiaľ cena za jeden spoj pri medzinárodnej preprave – SR je vo výške 197 Kč, avšak z tých služieb/činností, z ktorých je táto cena tvorená/zložená nie sú poskytované podstatné služby, t. j. služby informačnej kancelárie a nevyvesenie cestovných poriadkov a nepridelenie odjazdového státia (viď výpoveď svedka S.), cena za jeden spoj pri medzinárodnej preprave – SR sa musí podstatne znížiť. Podľa dovolateľa žalobca si nemohol úspešne uplatniť nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za využívanie tých služieb, ktoré dovolateľovi neposkytoval. Touto výhradou dovolateľa sa odvolací súd vôbec nezaoberal a ani nevyjadril prečo sa ňou nezaoberal. Dovolateľ v odvolaní ďalej poukázal na skutočnosť, že pokiaľ príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v Českej republike, ktoré upravujú inštitút bezdôvodného obohatenia neobsahujú úpravu výpočtu výšky bezdôvodného obohatenia, pri výpočte výšky bezdôvodného obohatenia mali byť použité ustanovenia upravujúce vecné bremeno, t. j. ust. § 151n ods. 3 Obč. zák. platného v Českej republike, pričom na nákladoch jednotlivých autobusových staníc sa má primeraným dielom, t. j. percentuálne, resp. podielom podľa miery spoluúčasti týchto autobusových staníc podieľať aj žalobca a všetci ostatní dopravcovia, ktorí autobusové

stanice využívajú. Ďalej namietal, že ako titul pre podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia nemôže byť uplatnená/použitá faktúra č. 3030780032 vystavená dňa 31. januára 2007 na sumu 28.387,50 Kč s lehotou splatnosti 10. februára 2007, ktorú dovolateľ žalobcovi neuhradil a ktorú žalobca odôvodnil tým, že „fakturujeme Vám sjednanou paušální částku za užívání Ústředního autobusového nádraží v Ostravě a Autobusového nádraží v Novém Jičíně v měsíci 01/2007 dle smlouvy: ... Celkem k úhradě : 28.387,50 Kč“. Túto faktúru vystavil žalobca dovolateľovi za zmluvné využívanie autobusových staníc za január 2007, v danom prípade ide podľa dovolateľa o fakturáciu zmluvného vzťahu a nie o vyčíslenie výšky bezdôvodného obohatenia. Taktiež uviedol, že ku dňu podania odvolania žiadne vyčíslenie výšky bezdôvodného obohatenia, ktoré malo na strane dovolateľa vzniknúť užívaním autobusových staníc, resp. využívaním služieb žalobcu na autobusových staniach bez riadne uzatvorenej zmluvy, teda bez právneho dôvodu za obdobie rokov 2006-2008 od žalobcu neobdržal. Dovolateľ opätovne poukázal na skutočnosť, že žalobca predmetnou faktúrou vyfakturoval dovolateľovi „sjednanou paušální částku za užívání Ústředního autobusového nádraží v Ostravě a Autobusového nádraží v Novém Jičíně“, avšak žalobu, resp. následne jej zmenou si uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Takisto ani touto výhradou dovolateľa sa odvolací súd vôbec nezaoberal a ani sa nevyjadril prečo sa ňou nezaoberal.

Ďalej poukázal na to, že svoje výhrady/pripomienky proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa v odvolaní proti tomuto rozsudku uviedol aj z toho dôvodu, že prvostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia sa týmto záležitosťami dostatočne nevenoval, resp. na tieto otázky neodpovedal a z tohto dôvodu iba poukázanie v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa je podľa dovolateľa nedostatočné. Uviedol, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku iba obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, pričom bez náležitého odôvodnenia sa toto rozhodnutie stalo nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov a chýba mu presvedčivosť. Rozhodnutie súdu podľa dovolateľa musí obsahovať odpovede na argumenty prednesené účastníkmi konania, pričom úvahy, ktoré súd viedli k danému rozhodnutiu musia vychádzať z platných hmotnoprávných predpisov a musia byť presvedčivé. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je z uvedených dôvodov podľa dovolateľa nepresvedčivé, čo je v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Nakoľko odvolací súd svoj rozsudok odôvodnil iba tým spôsobom, že v odôvodnení rozsudku poukázal

na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa plne stotožnil, pričom vo svojom rozsudku odvolací súd jasne a zrozumiteľne neodpovedal na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany dovolateľa, t. j. nevyjadril sa k dôležitým otázkam – námietkam uvedeným v odvolaní dovolateľa proti rozsudku súdu prvého stupňa, odvolací súd svoj rozsudok nedostatočne odôvodnil a dovolateľovi odňal možnosť konať pred súdom a z tohto dôvodu podľa ust. § 237 ods. 2 písm. f/ O. s. p. v spojení s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Žalobca sa písomne vyjadril k dovolaniu žalovaného a navrhol, aby súd rozsudok odvolacieho súdu potvrdil a priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

Uviedol, že žalovaný nespochybňoval, že žalobcovi za jeho činnosť v súvislosti s realizáciou autobusových spojov Ústrednej autobusovej stanice v Ostravě a Autobusovej stanice v Novém Jičíně prináleží určitý poplatok, avšak žalovaný chcel žalobcovi zaplatiť len tie služby, ktoré so zaistovaním jeho spojov súvisia. Z tohto dôvodu potom žalovaný trval na tom, aby žalobca predložil kalkuláciu ceny, z ktorej by bolo možné zistiť cenu jednotlivých služieb/činností, ktoré súvisia so zaistením spojov. Uvedené tvrdenia žalovaného považoval žalobca za čisto účelové, a to i s ohľadom na to, že kalkuláciu ceny žalovaný požadoval až v dobe jeho dlhodobého bezdôvodného obohacovania. Žalobca stanovil cenu v súlade s právnymi predpismi Českej republiky, najmä v súlade so zákonom č. 526/1990 Sb. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej už len „zákon o cenách“), ktorý vychádza z princípu voľnej tvorby cien. Cena za užívanie autobusových staníc nie je v Českej republike regulovaná a zákon o cenách neukladá previesť pri ich stanovení kalkuláciu. Výšku cien pre jednotlivé kalendárne roky vyhlasuje žalobca cenníkom, ktorý včas pred začiatkom kalendárneho roku zasiela jednotlivým obchodným partnerom, na ktorých záleží, či túto ponuku príjmu, čo bolo aj v prípade žalovaného, ktorému bol cenník za užívanie autobusových staníc v roku 2007 doručený dňa 22. decembra 2006, spoločne s cenníkom aj dopravné prevádzkové poriadky autobusových staníc.

K tvrdeniu žalovaného o vnútení prijatia určitej nevyžiadanej služby žalobca uviedol, že žalovaný po celú dobu autobusové stanice skutočne pravidelne podľa platnej licencie a platného cestovného poriadku užíval, lebo na základe týchto dokumentov nebolo užívanie

autobusových staníc v súlade s týmito dokumentmi len jeho právo, ale aj povinnosťou. Z režimu obidvoch týchto dokumentov potom žalovanému plynula povinnosť hlásiť každú zmenu, pokiaľ sa skutočný stav líšil od stavu predpísaného týmito dokumentmi. Dôkazné bremeno ohľadom žalovaným tvrdeného neposkytovania služieb je teda podľa názoru žalobcu na žalovanom, pričom žalovaný si túto svoju dôkaznú povinnosť nesplnil. Pokiaľ nebol žalovaný spokojný s výškou poplatkov za vjazd/výjazd na autobusové stanice mohol kedykoľvek požiadať o zmenu licencie, resp. cestovného poriadku. Žalobca doplnil, že vnímal svoje postavenie ako sprostredkovateľa služieb medzi cestujúcou verejnosťou, nemohol pripustiť, aby sa cestujúca verejnosť ocitla z dôvodu nehradenia služieb žalovaným v postavení rukojemníka, preto žalobca žalovaného opakovane žiadal o splnenie povinností a až v liste zo dňa 05. decembra 2007 žalovaného požiadal, aby nevstupoval na autobusové stanice a vyhradil si právo majiteľa vykázat vozidlá žalovaného z týchto autobusových staníc, prípadne zamedziť ich vjazdu. Žalobca však nikdy fakticky k takým opatreniam nepristúpil. Zákaz vjazdu žalovaný nerešpektoval a k zastaveniu linky č. 102703 Ostrava – Bratislava prevádzkovej žalovaným došlo podľa listu samotného žalovaného zo dňa 10. novembra 2008 až dňa 01. decembra 2008. Predmetom tohto sporu je bezdôvodné obohatenie žalovaného, ktoré vzniklo neoprávneným užívaním autobusových staníc už v máji roku 2007. K námietkam žalovaného ohľadom výšky ceny za spoje v medzinárodných spojoch SR žalobca uviedol, že výška ceny stanovená žalobcom patrí k najnižším na trhu v Českej republike, túto skutočnosť preukázal v Porovnaní cien v roku 2007, ktorú uviedol ako prílohu svojho Stanoviska zo dňa 12. januára 2010 k vyjadreniu žalovaného zo dňa 15. októbra 2009.

K námietkam žalovaného o rozdielne cien medzi jednotlivými druhmi prepráv žalobca poznamenal, že otázku rozdielov v nárokoch na autobusové stanice u dopravcov medzinárodných autobusových liniek a nárokov dopravcov, ktorý zabezpečujú ostatné druhy autobusovej dopravy je potrebné posudzovať podľa rozdielnosti poskytovaných služieb. V čase kedy žalovaný podal žiadosť o udelenie licencie k prevádzke verejnej linkovej medzinárodnej dopravy na linke 000151 Ostrava (CZ) – Bratislava (SK) prevádzkovej žalovaným, rozdielnosť cien jednotlivých služieb žalovaného nerozporoval. V rámci konania o udelenie licencie sa v súlade s ust. § 11 ods. 3 písm. d/ zákona č. 111/1994 Sb. k žiadosti o udelenie licencie vyjadruje rovnako majiteľ označiek zástavky uvedených v žiadosti o udelenie licencie. Vo vyjadrení k žiadosti o udelenie licencie zo dňa 23. mája 2005 žalobca ako majiteľ autobusových staníc súhlasil s využívaním autobusových staníc žalovaným

na základe uzatvorenia zmluvy o užívaní autobusových staníc za úplatu, pričom táto zmluva musela byť uzatvorená pred zahájením prevádzky linky a tieto uvedené skutočnosti popierajú tvrdenie žalovaného o vysokých poplatkoch za príjazd, resp. odjazd z autobusových staníc a žalobca nesúhlasil ani s tvrdením žalovaného o neprimeranom znevýhodňovaní dopravcov, ktorí prevádzkujú diaľkové a medzinárodné linky oproti dopravcom ostatným.

K namietanému rozsahu poskytovaných služieb autobusových staníc žalobca uviedol, že sa vyjadril v rámci oddielu k tvrdeniu žalovaného o vnucovaní sa prijatia určitej nevyžiadanej služby tohto vyjadrenia k dovolaniu.

V súvislosti s rozporovanou výškou bezdôvodného obohatenia zaujal stanovisko, podľa ktorého sa žalovaný mylne domnieva, že pri výpočte výšky bezdôvodného obohatenia majú byť použité ustanovenia upravujúce inštitút vecného bremena. Toto svoje tvrdenie žalovaný pritom ničím nepodložil. Naopak odborná literatúra uvádza, že pri poskytnutí služby bez uzatvorenia zmluvy má poskytovateľ právo na zaplatenie peňažnej náhrady zodpovedajúcej skutočnému majetkovému prospechu zákazníka. V danom prípade je skutočný majetkový prospech žalobcu vyčíslený práve faktúrou č. 3030780263 vystavenou dňa 31. mája 2007 na čiastku 28 387,50 Kč, lebo práve táto čiastka zodpovedá cene, miestu a času obvyklej. Ako už vyššie uviedol, svedčí o tejto skutočnosti Porovnanie cien v roku 2007, ktoré je uvedené ako príloha k Stanoviska žalobcu zo dňa 12. januára 2010.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané účastníkom konania včas (§ 240 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodov taxatívne menovaných v ust. § 237 písm. a/ až g/ a v prípadoch uvedených v ust. § 238.

Dovoláním z dôvodov uvedených v § 237 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j., ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu.

Podľa ust. § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (§ 242 O. s. p.). V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal. Dovolací súd postupuje rovnako i v prípade, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 a § 239 O. s. p. prípustné.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený podľa odseku 1, resp., v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu podľa odseku 3.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok prvostupňového súdu potvrdený ako vo výroku vecne správne rozhodnutie, pričom odvolací súd nevyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, z ktorého dôvodu dovolanie v zmysle § 238 O. s. p. nie je prípustné.

Dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa ust. § 238 O. s. p., ale (aj so zreteľom na obsah dovolania) sa zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v ust. § 237 O. s. p.

Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku, preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Vadou konania podľa uvedeného zákonného ustanovenia je taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide aj vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Podľa ustálenej judikatúry o postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež v prípade rozhodnutia, ktorého odôvodnenie nespĺňa zákonné náležitosti.

Dovolateľ v dovolaní namietal, že konanie je postihnuté práve takouto vadou založenou na nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (ust. § 157 ods. 2 O. s. p.) so zreteľom na odvolacie dôvody uvedené v jeho odvolaní.

Treba prisvedčiť dovolateľovi, že právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej dohovor) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (napr. II. ÚS 383/06).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov správal, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvôľou súdnej moci. Odôvodnenie rozsudku by malo účastníkom konania dovoliť posúdiť ako súd v ich veci

vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej.

Ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Avšak aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí účastníkov konania jednoznačne presvedčiť o správnosti záverov súdu a rovnako v prípade kontroly správnosti rozhodnutia musí odôvodnenie rozsudku slúžiť na objasnenie dôvodov konkrétneho rozhodnutia súdu.

Vychádzajúc z vyššie uvedených aspektov dospel dovolací súd k záveru, že právo žalovaného na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v danom prípade porušené bolo.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 28 386,50 Kč vyhovel, nakoľko mal za preukázané, že žalovaný užíval autobusové stanice žalobcu v Ostrave a v Novom Jičíne v rokoch 2006 až 2008, v rovnakom rozsahu ako v roku 2005, i keď už na uvedené obdobie nebola medzi účastníkmi uzatvorená zmluva o užívaní týchto staníc. Pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia žalovaného, t. j. majetkového prospechu získaného žalovaným užívaním uvedených staníc bez právneho dôvodu, súd prvého stupňa vychádzal zo sumy 197 Kč za jeden spoj autobusovej linky určenej na základe cenníka žalobcu, pričom išlo o cenu obvyklú s prihliadnutím k nákladom na prepravu a služby. Súd prvého stupňa konštatoval, že žalobca si uplatnil nárok na zaplatenie najnižšej sadzby pre medzinárodné linky a jeho výšku preukázal predloženými dôkazmi.

V odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa žalovaný namietal výšku bezdôvodného obohatenia, pričom poukázal na výpoveď svedka M., z ktorej vyplýva, že žalobca mal obmedziť rozsah služieb poskytovaných pre žalovaného, v dôsledku čoho podľa žalovaného súd prvého stupňa nepostupoval správne, keď žalobcovi priznal majetkový prospech za služby, ktoré nevykonal. Nesúhlasil tiež so spôsobom stanovenia obvyklej ceny

a vyúčtovanie bezdôvodného obohatenia faktúrou považoval za nesprávne, bez právnych účinkov. Zastával názor, že pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia mal súd prvého stupňa aplikovať ustanovenie § 151n ods. 3 Občianskeho zákonníka platného v Českej republike.

Odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. ako aj na nález ústavného súdu spisovej značky II. ÚS 78/2005 svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že považoval dokazovanie v rozsahu vykonanom prvostupňovým súdom za dostatočné, v ktorom sa prvostupňový súd podrobne zaoberal všetkými účastníkmi tvrdenými skutočnosťami a vznesenými námietkami, tieto správne jednotlivo i v ich vzájomnej súvislosti vyhodnotil. Právny záver, ku ktorému dospel súd prvého stupňa, keď konštatoval, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, keď využíval ním poskytované služby bez právneho dôvodu a riadne uzatvorenej zmluvy považoval za správny. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovým zistením, jeho právnym posúdením a odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Dovolací súd zistil, že žalovaný v odôvodnení odvolania opätovne rozporoval výšku uplatneného bezdôvodného obohatenia žalobcu. Tvrdil, že súdy nezobrali do úvahy časť výpovede svedka M., na základe ktorej žalobca neposkytol žalovanému vyúčtovaný rozsah služieb, pričom odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol z akých dôvodov nebolo potrebné k tejto časti výpovede svedka prihliadnuť. V súvislosti s výškou predmetu konania žalovaný v odvolaní poukázal tiež na nesprávnu aplikáciu hmotného práva (súd mal aplikovať český Občiansky zákonník a nie zákon o cenách) ako aj na formu vyúčtovania bezdôvodného obohatenia žalovanému (faktúra) a jej vplyv na uplatnenie nároku. Tieto námietky podľa názoru dovolacieho súdu majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, a preto dovolací súd dospel k záveru, že bolo povinnosťou dovolacieho súdu náležite sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia vysporiadať.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 44/2011, podľa ktorého nestačí, aby všeobecný súd na argument účastníka konania iba formálne zareagoval, ale musí sa s ním vyrovnáť dostatočne a v prípade, ak tento argument odmietne, musí dostatočným spôsobom uviesť prečo ho považuje za nesprávny, t. j. musí ho vyvrátiť. Rovnaké stanovisko v obdobných prípadoch

zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý konštatoval, že pojem spravodlivého procesu vyžaduje, aby vnútroštátny súd, ktorý poskytol stručné dôvody pre svoje rozhodnutie, či už tým, že do neho včlenil dôvody uvedené nižším súdom alebo inak sa skutočne zaoberal podstatnými otázkami, ktoré mu boli predložené na posúdenie a aby bez ďalšieho jednoducho neprevzal závery, ku ktorým dospel nižší súd (Helle c. Fínsko v rozhodnutí zo dňa 19. decembra 1997, Tatishvili c. Rusko v rozhodnutí zo dňa 22. februára 2007, Hirvisaari c. Fínsko v rozhodnutí zo dňa 27. septembra 2010). Keď sa konajúci súd rozhodujúci o opravnom prostriedku sťažovateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základné právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 44/2011).

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v napadnutom rozhodnutí absentuje argumentácia, ktorá by dávala odpoveď na podstatné námietky žalovaného. Odvolací súd sa tak vo svojom rozhodnutí dostatočne nevysporiadal s vyššie uvedenými skutočnosťami, ktoré majú pre konanie rozhodujúci význam. Napadnuté rozhodnutie je z tohto dôvodu nepreskúmateľné a zjavne neodôvodnené, čím došlo k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom a k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O. s. p. dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, ods. 3 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.)

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 28. apríla 2014

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová